

Szabó Lajos írásaiból (Feljegyzések 1947-1948)

Mi a kép és mi a forma? Arány és funkció.

Minden jel, ami nem végcél, hanem továbbmutat.

A jel a mozgás és az értelem funcionális közvetítő állomása.

A jelet, képet, hasonlatot, arányt, funkciót csak akkor tudom használni, ha a szubjektív, közvetlen tapasztalásból, az érzékenységből való kikristályosodásuk pillanatában tudom őket megragadni.

A jel mindig differenciákat mutat. Az érzékenység szempontjából öröm és szenvedés.

Öröm: hasonlóság. Szenvedés: különbözőség, ellenkezés.

A közvetlen tapasztalásban adott irány: az öröm terjedékeny, eredetileg egyetemes. Az evidencia-élmény az örömből születik.

A jel a megoldásra mutat, az egészre, a létezőre, az értelemre.

Hogy mi válik jellé, az érzékenységünk nívójától függ.

Létezés és jelzés relativitása, közösségi és egyetemes karaktere: ez az emberi nyelv definíciója.

A természetes jel képe a nyom. Ami keményebben karcol, az hagy nyomot.

A jel létezés jele, a létezés jelzés, a jel létező, a létező jel, a létezés jelzés létezése, a jelzés létezése jelzés – a létezők egymás számára jelzők.

A létezés a létezés jele. Ehhez logikailag az egységes valamilyen szakadozottsága és elágazódottsága szükséges.

Szemlélő és szemlélt, jel és létező, valóság és idea, lét és kép, lét és erő, személy és közösség, létező és létező, jel és jel, valóság és jelenség, én és a valóság, én és a mindenség, létező és tulajdonság, egy és sok, egész és rész szétszakításának, ennek a dualizmusnak az a következménye, hogy a valóságos, élt értékelés rögtön a feje tetejére áll.

Az Isten képére teremtett embernél embervoltából adódik a végtelen osztás lehetősége, a végtelen aktivitás. Ennek határai:

- meddig van kívánságom és erőm osztani?
- ennek nincs sem mennyiségi sem kvalitatív határa az ősmisztériumig.

A gyémánt tudja osztani az üveget, az üveg viszont a gyémántot nem.

Erő kell ahhoz, hogy egy pálcát kettéoszjak, de ahhoz is, hogy egy absztrakt vonalat osszak ketté: szellemi erő kell hozzá. Csak konkrét erővel és konkrét iránytudattal oszthatok ketté egy geometriai vonalat.

A pont és a vonal nem absztrakciók, hanem értelmi-akarati-érzelmi realitások: akciók, produkciók, művek.

A kör értelme: engem körülvevő, kivetített mozzanatomat körülvevő: látóhatár.

Minden ok centrum, minden irányban hat.

Az, hogy „kép”, síkszerű panorámának tűnik, holott a valóságban többdimenziós, élő létező. A síkszerű kép sem sík.

A költészet axiomatika: szavak latolgatása.

Kettő nem létezik.